

Ráduly János

„Csippszkedjünk fel mi is a Göncölszekérre”

(II.)

Palacsinta

Janka — miután ceruzát és üres lapot „szerez” — elhelyezkedik kicsi asztalánál, s rajzolni kezd. Nyolc-tíz nagyobb kört rajzol, majd mindeniket besatírozza. Azt mondja:

— Né, tata, mennyi palacsintát sütöttem!

Ugor

Nyár lévén, Janka jön-megy, tapos a kertben, egyszer aztán rálép valamire, s elkiáltja magát:

— Né, tata, mi van itt!

— Hát mi van ott?

— Ugor van, ugor van!

Hirtelen régmúlt őseinkre, az ugorokra gondoltam. De Janka lába alatt egy jókora uborka feküdt.

— Ez ugor, ez ugor! — ujjongott Janka.

A fának nem fáj

Janka az ágyban ül. Az ölébe veszi mamának a karját, s a tenyere élével ütögetni kezdi. Azt mondja:

— Vágom a fát. Vágom a fát.

Mama megszólal:

— Ne üsd úgy a kezemet, Janka, mert fáj.

— A fának nem fáj — feleli Janka — és vágja, vágja a „fát”.

Hadabú

Éppen vacsorázik a család. Evés közben Janka, csak úgy, minden rávezetés nélkül, elkezd:

- Amikor én kicsi voltam, azt mondtam a labdának, hogy hadabú.
- Igen — mondom —, pontosan úgy nevezted a labdát.
- Milyen buta voltam! — válaszolt Janka.

Janka reggelije

Janka a hígra főtt tojást kanalazza, jóízűen falatozik. Mondom tréfásan:

- Aki ilyen ügyesen eszik, az úgy megnő, hogy akkora lesz, mint egy kicsi tojás.
- Csak akkora? — kérdi Janka, azzal hirtelen felugrik a székre, s haptákba vágja magát. Azt mondja:
- Né, mekkora vagyok már!

Igazi rendes csokit

Janka játéktelefonon beszél.

- Há-ló! Há-ló!
- Kinek telefonálsz, kicsi leányom? — kérdezem.
- Neked.
- És mit telefonálsz?
- Azt, hogy hozzál nekem csokit.
- Jó, megértettem — mondom —, már indulok is a boltba.
- Mikor lépek ki az ajtón, Janka utánam kiáltja:
- De tata, nekem igazi rendes csokit hozzál!

Dióhasítás

Napkelte körül Janka megébred, s nézegeti a kezét. Azt mondja:

- Né, tata, kettő seb van a kezemen.
 - Hát mitől az a „kettő seb”?
 - A kőtől. Megütöttem a kővel.
 - S miért ütötted meg?
 - Mert a tegnap dióhasítás volt nálunk.
 - Te Janka — mondom —, nálatok diótörés lehetett.
 - Nem diótörés, hanem dióhasítás.
-
-

Kőkígyó

Janka meséli:

— Tata, mikor Vásárhelyen voltam, hát láttam egy faragott kígyót. Nem félttem tőle. Te félsz a kígyótól?

— Kicsit félek — mondom.

— Én nem félttem, mert amit láttam, kőkígyó volt.

Tükör előtt

Janka a nagy szobatükör előtt áll, s nézegeti magát benne: simogatja, csipkedi az arcát. Kérdem tőle:

— Milyen vagy a tükörben, kislányom?

— Szép vagyok — mondja határozottan.

Bosszantani akarom:

— Hát hogy lennél szép, mikor csúnya vagy?

Janka hátat fordít a tükörnek s rám néz. Aztán megkérdi:

— Tata, te tényleg nem látod, hogy én milyen szép vagyok?

Janka megfenyeget

Janka felhordott a kőlépcsőre egy személtápatnyi homokot. Mondom neki:

— Mért hordtad ide a homokot? Az udvaron kell homokozni, nem a lépcsőn: most eredj, hozd a seprűt, és gyorsan seperd le a lépcsőt.

Janka felfuvalkodik, de szó nélkül indul a seprűért. Közben motyog felém.

— Nem baj, mert jön megint a darázs és a méh, s én reád küldöm őket.

— Reám ne küldd — mondom —, mert megcsípnek.

— Pont azt akarom, hogy csípjenek meg!

Karácsonyfázunk

Augusztus vége van, Janka reggelizés után rögtön bejelenti:

— Menyek a szomszédba Attiláni (így: Attiláni), mert karácsonyfázunk.

— Hát milyen az a karácsonyfázás?

Lelkesen magyarázza:

— Az ágat beleszúrjuk a földbe, s feldíszítjük. Rakunk reá sok szalagot, rongyot, színes cérnákat, mindenfélét. Ez a karácsonyfa.

— Hát cukor lesz-e rajta?

— Azt az angyal hozza — válaszolja Janka, azzal már ki is sirül a kapun.

A kiskutya

Bagirának, házőrző kutyánknak kölyke született. Miután megszáradt, Janka az ölébe vette, s kezdte simogatni.

— Alszik — mondta.

Magyarázzuk, túlságosan kicsi még ahhoz, hogy kinyílt volna a szeme.

— Igen, még nem nyílt ki a szeme, mert alszik — mondta Janka.

Kisebb vagy tőlem

— Tata, te növésre mekkora vagy? — kérdezi Janka.

— Hát elég magas vagyok — mondom.

Akkor Janka kihúzza az asztal alól a konyhaszéket, feláll rá, majd diadalmasan rám néz. Azt mondja:

— Tata, te kisebb vagy tőlem!

A lepkék lepelnek

A kertben három-négy lepke is szálldos a levegőben, kergetőznek a napfényben. Virágra szállnak, majd ismét táncra perdülnek. Janka azt mondja:

— Né, a lepkék lepelnek.

— Mit csinálnak?

— Lepelnek.

— De mi az, hogy lepelnek?

— Ó, de buta vagy, te tata! Hát a lepkék lepelnek a levegőben.

Jár a nyugdíjba

Lejárt a vakáció, készülünk mindannyian az iskolába, Janka az óvodába. Eszébe jut, hogy Árpád tanító bácsi már nyugdíjba vonult. Janka sorolja:

— Tata, én megyek az óvodába, te mész az iskolába, Árpád tanító bácsi pedig jár a nyugdíjba.

Ágykosár

A vékás kosár tele van őszi szilvával. Janka — kezében Zsuzsi babájával — melléje áll, aztán a babát ráfekteti a szilva tetejére. Le is takarja a „paplannal”. Kicsi idő múlva azt mondja:

— Azt játszom, hogy Zsuzsi babának a kosár az ágya, ez az ágykosár. Lefektetem a szilvára, de nem tud aludni.

-
- Hát mért nem tud aludni?
— Azért nem tud aludni, mert kívánja a szilvát.

A szeder vére

Janka szedrészni volt a határban, arcán, száján valósággal „díszelegnek” az érett szeder nyomai. Kérdem tőle:

- Mitől olyan sebes az arcod?
— Az nem seb — azt mondja Janka —, hanem a szeder vére. Még a kezemet is megfogta a szeder vére — s felmutatja kékes-vöröses két kezét.

Farkasozok

Janka négykézlábra ereszkedik, aztán megindul az asztal körül, körbe-körbe. Néha meg-megáll, a földre lapul, aztán tovább mászkál ismét, négykézlábon. Kérdem tőle:

- Mit csinálsz, Janka?
— Én farkasozok. Éjjel a farkasok így járnak az erdőben, azok is négykézláb.

Göd

Janka reggel kinéz az ablakon, az udvaron valósággal gomolyog a göd.

- Né, tata, mekkora göd van künn!
— Nem göd, hanem köd — mondom.
— De göd — válaszol Janka, s gondolatmenetét meg is toldja:
— A göd még a fára is fel tud mászni, fel a diófára.

A sántát s a vakkot

Janka reggel meghallja a kolompok hangját, az utcán épp vonul a tehéncsorda. Mondja az édesanyjának:

- Hamar öltöztess, hogy nézzem meg a teheneket!
— Állj meg — szól az édesanyja —, mert kinn hűvös a levegő. Jól fel kell öltözni.

Amíg az öltözködés „megesett”, a tehenek java elvonult. Janka szomorúan jegyzi meg:

- Na, már hiába mennek ki, mert a tehenekből csak a sántát s a vakkot (így: vakkot) látom meg.
-
-

Csúful vagy felöltözve

Janka édesanyja a megszokott viselő ruhájában a kapu felé indul. Kérdi Janka:

— Hová mész?

— Menyek a pékségbe kenyérért.

Janka megjegyzi:

— Tudtam, hogy nem Szovátára mész, mert csúful vagy felöltözve.

Nem adott fagylaltot

Gépelek a dolgozószobában, s arra figyelek föl, hogy ricsaj, zenebona, gyermekkiabálás van az udvaron. Kinézek az ajtón. Janka és a barátnője, Rózsika, már egymás haját tépik.

— Miért verekedtek? — kérdem tőlük.

Rózsika előmbe áll, s gyors, pergő hangon sorolja.

— Janka törte a diót, ette a dióbelet, s nekem nem adott.

Janka is megszólal:

— Nem adok, mert ő sem adott fagylaltot.

Hirtelen mentőötletem támad. Azt mondom:

— Rózsika megígéri, hogy a legközelebb ő is ad a fagylaltból.

— Akkor jó — mondja Janka —, né, Rózsika, ezt a diót neked adom.

Farkasfokok

Janka reggel nadrágot húz, s meglátja, hogy az egyik szára tele farkasfogakkal.

— Né, mi van itt, tata! — mutatja nekem.

— Hát hol kerültek a nadrágodra a farkasfogak? — kérdem.

— Tudod, a tegnap a Küküllőparton jártunk, s ott ragadtak reám a farkasfokok.

— Nem farkasfokok, hanem farkasfogak — mondom.

— Jó, akkor farkasfokok — válaszol határozottan Janka.

El vagyok bolondulva

Kérdem reggel Jankától:

— Milyen nap van ma, kislányom?

— Hát vasárnap. Még ennyit sem tudsz?

— El vagyok bolondulva — mondom.

Janka a mamájához fordul:

— Hallod, mama, tata azt mondta, hogy megbolondult.

Székpárna és nadrág

Esténként — lefekvéskor — a nadrágomat a szék támlájára szoktam rátenni. Az egyik reggel gyorsan felöltözöm, tüzet gyújtok, melegítem a teát. Le akarok ülni a székre, de a székpárna nincsen sehol. Keresek, kutatok a székpárna után. Jankának feltűnt a jövés-menés, azt mondja:

- Tata, hiába keresed a nadrágodat, mert rajta van.
- Én hallgatok, keresem tovább a székpárnát. Mondja Janka a mamájának:
- Né, tata keresi a nadrágját, pedig rajta van!

Köpenyészni

Az iskola tanulóinak munkáját gyakran igénybe vette az erdészeti hivatal. Egyik nap kökényszedésre került a sor. Jankát elvittük Gergelyfi Juszti mamához, hogy felvigyázzon rá. Juszti mama megkérdezte:

- Hát hová mentek a szüleid?
- Elmentek köpenyészni — felelte Janka.

Versengés

Jankával versenyezzünk, hogy ki fogyasztja el hamarabb a vacsoráját. Azt mondja:

- Tata, ne siess, mert úgysem érlek utol.
- Hát én nem is sietek, csak eszem lassan, komótosan. Janka félszemmél figyel a tányéromat. Amikor látja, hogy nekem több ételem van, mint neki, megszólal:
- Na, már hiába sietsz, mert engemet úgysem érsz utol!

Elszedte a pénzünket

Üldögélek a küszöbön, gondolkozom. Janka megkérdi:

- Tata, te most mit csinálsz?
- Üldögélek — mondom —, s várom a bácsit, aki szedi a villanypénzt.

Janka szeme felcsillan. Magabiztosan mondja:

- Nekünk a tegnap már elszedte az egész pénzünket, az egészet elvitte.

Úgyis tetszel

Reggel borotválkozom. Jól behabozom az arcomat, s a pamacsot leteszem az asztalra. Janka elámulva bámul rám. Azt mondja:

- Tata, hiába habozod bé magadot, mert te úgyis szép vagy.

- Hát én hogy lennék szép, mikor azt mondják, hogy csúf vagyok.
— Hát ki mondta?
— Mama mondta.
Janka megvigasztal:
— Hadd el, tata, te nekem úgyis tetszel, hiába mondja mama, hogy csúf vagy.

Kilógos

Estefelé vagyunk, kapunk előtt ballag a tehén- és kecskecsorda. Janka tág szemekkel bámulja az állatokat. A kolompok és a csengők szavát hallgatja. Azt mondja:

- Tata, megláttam, hogy a csengőnek van kilógosa, az csenget.
Magyarázom, hogy ezt a csengő nyelvének nevezik.
— Igen, a csengő kilógos nyelve csenget — mondja Janka.

Kevert

Jankának az édesanyja eresztéket kavart, a lisztpor az arcára szállt. Janka megjegyezte:

- Ne félj, meg is mondom mamának, hogy békentem az arcodat keverttel.

Csó-ko-lom!

A roppant szótalán természetű Péter bá megy az utcán. Janka áll a kapuban, köszön:

- Csókolom, Péter bácsi!
Az öreg Péter bá nem reagál a köszönésre.
— Csókolom, Péter bácsi!
Péter bá most is hallgat. Janka ordít:
— Péter bácsi, csó-ko-lom!
Most Péter bá Janka felé fordul, s megbiccenti a fejét.
— Így na! — mondja Janka.

Névija

Janka édesanyja bekeni a kezét Nivea-kenőccsel. A kis dobozt leteszi az asztalra, Janka mindjárt odatelepszik melléje. A dobozt felnyitja, s az ujjával ő is bekenyül.

- Mit csinálsz, kislányom? — kérdezem.
— Én is kenem a kezem névijával — válaszol Janka.
-
-

A csurdé hajpánt

Janka megáll előttem, s csak ennyit mond:

— Né!

Ránézek, de nem látok rajta semmi különöset.

— Hát a hajpánt, te!

Rápillantok a hajpántjára.

— Látod — mondja —, tiszta csurdé volt a hajpántom, de piros cérnával körbefontuk, hogy ne vágjon bele a fejembe. Mert a csurdé hajpánt nagyon rossz.

Jakampakata

Janka előmbe áll az udvaron, s megszólal:

— Tata, tudok madárnyelven!

— Igen?

— Mi az, hogy Jakampakata?

— Nem tudom.

— Hát én vagyok, Janka! — mondja diadalmasan.

Sokabb hagymánk legyen

Janka átment a szomszédba. Azt kérdi tőle a szomszédasszony:

— Te, hát nektek otthon van hagymátok?

— Nincs — felelte Janka.

A szomszédasszony rögtön előszerelt egy kosarat, s megtöltötte szép piros kibédi hagymával. Éppen akkor érkezett oda Janka édesanyja.

— Né — mondja a szomszédasszony —, ezt a kosár hagymát vigye el, ha nincs hagymájuk.

— Hát hogyan lenne hagymánk — válaszol Janka édesanyja.

A szomszédasszony Jankához fordul.

— Te, miért mondtad, hogy nincs hagymátok?

— Azért, hogy nekünk sokabb hagymánk legyen.

Sokabban vagyunk

Janka nagyanyja — egy tyúkkal a kezében — előrejön az első udvarra, s a kőasztal mellett elvágja a tyúk nyakát. Beleteszi egy nagy vájlingba, aztán visszamegy a tyúkudvarra. Most egy kakóccával állít elő.

— Hát ezt is levágod?

— Levágom — felel nagymama.

Janka megjegyzi:

— Igen, mert a családban sokabban vagyunk, kell a sok hús.

Púp a lábon

Reggel Janka azzal kel fel, hogy a kicsi lábujján púp van.

— Hát mitől lett a púp? — kérdem.

— Attól lett, hogy viszketett — mondja.

— De miért viszketett? Megütöttem?

— Nem ütöttem meg, hanem a tegnap mezítláb jártam. S aki mezítláb jár, annak a lábán púp lesz.

Sáros a nadrág

Janka reggel gyorsan megmosakszik, majd előkészíti a nadrágját, hogy húzza fel. Igen ám, de a nadrág fenekén ott a nagy sárfolt. Azt mondja Janka:

— Attila mondta a tegnap, hogy üljek belé a sárba, s én beléültem. Attila a hibás, őtöt kell megverni.

Finom lakoma

Jankának mesét olvas az édesanyja. A mese végén a győztes kiskirályfi mindenkit megvendégel, nagy lakomát csapnak. Janka megkérdi:

— Mi az a lakoma?

Az édesanyja mindjárt körülírja a szó jelentését: lakodalmi étkezéshez hasonlítja a nagy evés-ivást. Aztán félóra múlva asztal mellé ülünk, ebédelünk. Miután Janka kettőt-hármat fal, megszólal:

— Milyen finom ez a lakoma!

Inkább kicsi vagyok

Janka az udvaron játszik, mondikál, fűvel-fával beszélget. Én a szobában cikket gépelek. Aztán arra figyelek föl, hogy kint néma csend van. Kipillantok az ajtón, Janka sehol. Leballagok a lépcsőn, hát Janka a kerítés tetején császkal.

— Szállj le — mondom —, mindjárt leesel.

— Nem szállok le, mert nagy vagyok — válaszolja.

Korholni kezdem:

— Mit keresel te a kerítésen? Állj meg, mert odamegyek!

— Ne gyere, inkább kicsi vagyok. S nézd meg, hogy le tudok szállni.

És leszállott.

Szürkös

Reggel Janka előmbe áll, s azt mondja:

— Tata, a te hajad szürkös.

— Jó, szürkös — mondom —, de ez mit jelent?

Janka így válaszol:

— Akinek a haja szürkös, azt jelenti, hogy öregszik. Egészen szürkös ember lesz.

Meghajlított drót

A hatodik születésnapjára (1994. október 18.) Janka ajándékot kapott: az édesapja arany fülbevalóval lepte meg. Mielőtt kezébe vehette volna, végighallgatta a szóáradatot, hogy milyen értékes az arany, jól fog állni, ha átfúrják a fülét. Aztán Janka „megtanulmányozta” az ajándékot. Azt mondta:

— Ez arany? Hát ez csak egy meghajlított drót!

Kedves Nagymama és Apó

Várjátok a telet?

Én várom.

Én nagyon várom a telet,

Kivált, ha szánkózni lehet.

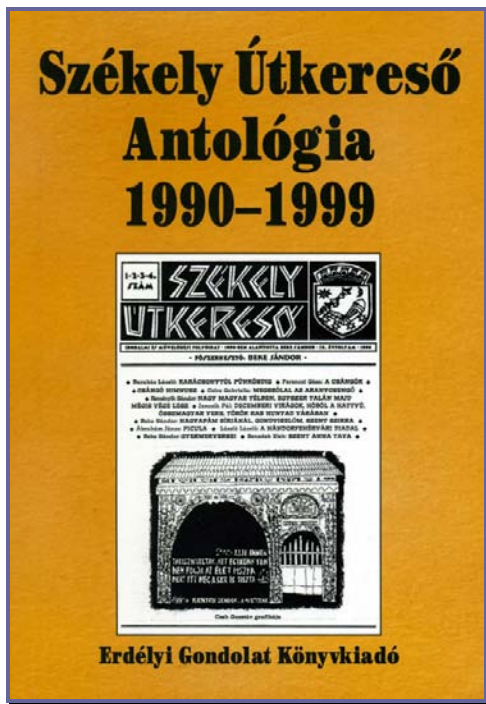
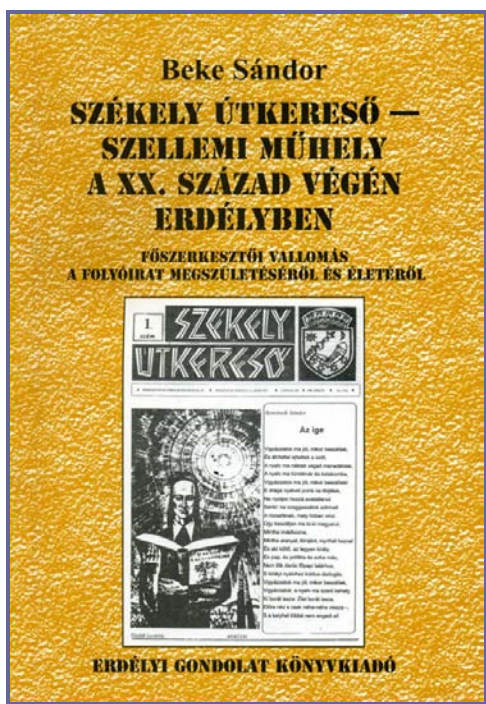
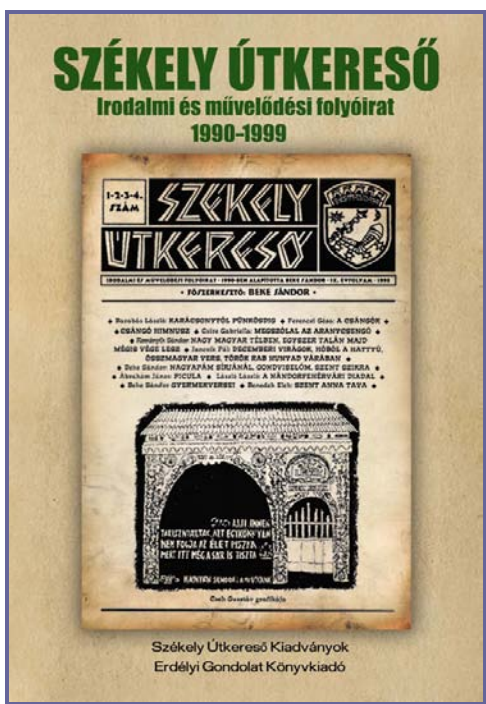
A tavaszt várjátok?

Én várom.

A tavasznak nincsen párja,

De azt mindenki alig várja.

Az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó új kiadványai:

BECSÜLD A NÉPET!

A Székely Útkereső
irodalmi és művelődési folyóirat
gyermekirodalmi antológiája

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

AZ ÉLŐSZÓ DICSÉRETE

Kritikák, recenziók, beszélgetések
a Székely Útkereső hasábjain

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

Magyar, székely és csángó örökség

A SZÉKELY ÚTKERESŐ KIADVÁNYOK
ANTOLÓGIÁJA
(1991–2006)

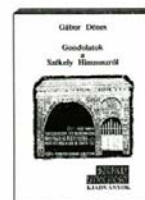

Székely Útkereső Kiadványok
Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

P. BUZOGÁNY ÁRPÁD

A SZÉKELY ÚTKERESŐ KIADVÁNYOK MŰHELYÉBEN

HAGYOMÁNY ÉS HELYSIMERET KÖZELKÉPBN

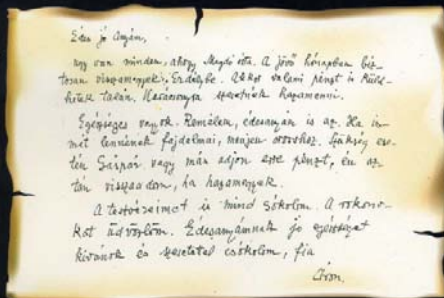

SZÉKELY
ÚTKERESŐ
KIADVÁNYOK

ERDÉLYI GONDOLAT KÖNYVKIADÓ

Kedves otthoniak

Tamási Áron levelezése
a farkaslaki családdal

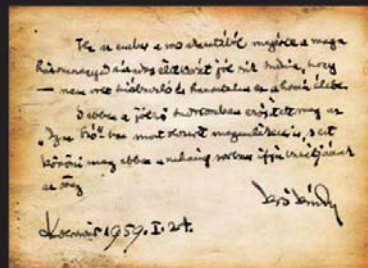

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

Leveleskönyv lapjai

I.

A címzett: Nagy Pál

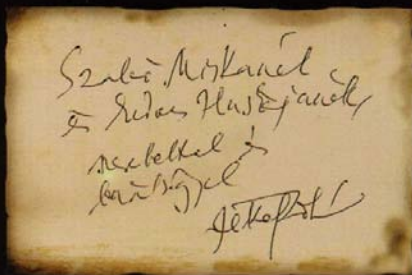

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

Hajdani erdélyi tájakon

Jékely Zoltán
kiadatlan leveleiből

Közzéteszi
Ráduly János

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

Beke Sándor Ráduly János

SZÉPIRODALOM, NÉPRAJZ, ROVÁSÍRÁS

Két íróbarát beszélgetése
életpályájukról
és munkásságukról

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

Jánky Béla

Szeretnék csergőóra lenni

Gyermekversek

JANCSIK PÁL

FECSKESZÁRNYON SZÁLL A NYÁR

Eszteró István

Nirvána gombostűje

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

Csire Gabriella

Árgirus királyfi és az aranyalmák

A könyvek megrendelhetők a kiadó honlapján (www.erdelyigondolat.ro)

vagy a postacímén:

Erdélyi Gondolat Könyvkiadó, 535600 Székelyudvarhely, Tamási Áron u. 87